DOMSTOLENS DOM
19. februar 1991 *

I sag C-374/89,

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved juridisk konsulent Michel van Ackere-Pietri som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg hos Guido Berardis, Kommissionens Juridiske Tjeneste, Centre Wagner, Kirchberg,

sagsøger,

mod

Kongeriget Belgien ved direktør Robert Hoebaer, Ministeriet for Udenrigsanliggender, Udenrigshandel og Udviklingssamarbejde, som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg på Den Belgiske Ambassade, 4, rue des Girondins,

sagsøgt,

angående en påstand om, at det fastslås, at Kongeriget Belgien har tilsidesat sine forpligtelser dels i henhold til Rådets direktiv 76/491/EØF af 4. maj 1976 om en fællesskabsprocedure for information og konsultation vedrørende priser på råolie og mineralolieprodukter i Fællesskabet (EFT L 140, s. 4), dels i henhold til EØF-Traktatens artikel 5,

har

DOMSTOLEN

sammensat af præsidenten, O. Due, afdelingsformændene T. F. O'Higgins, G. C. Rodríguez Iglesias og M. Diéz de Velasco samt dommerne Sir Gordon Slynn, C. N. Kakouris, R. Joliet, F. A. Schockweiler og P. J. G. Kapteyn,

generaladvokat: J. Mischo
justitssekretær: assisterende justitssekretær J. A. Pompe,

* Processprog: fransk.

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at parterne har afgivet mundtlige indlæg under retsmødet den 28. november 1990, Kongeriget Belgien ved konsulent Jan Devadder, Ministeriet for Udenrigsanliggender, Udenrigshandel og Udviklingssamarbejde, som befuldmægtiget,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 6. december 1990,

afsagt følgende

Dom

1 Ved stævning, indleveret til Domstolens Justitskontor den 15. december 1989, har Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber i medfør af EØF-Traktatens artikel 169 anlagt sag med påstand om, at det fastslås, at Kongeriget Belgien har tilsidesat sine forpligtelser dels i henhold til Rådets direktiv 76/491/EØF af 4. maj 1976 om en fællesskabsprocedure for information og konsultation vedrørende priser på råolie og mineralolieprodukter i Fællesskabet (EFT L 140, s. 4), dels i henhold til EØF-Traktatens artikel 5, da det trods flere administrative procedurer og retssager over længere perioder har undladt at meddele Kommissionen alle oplysninger vedrørende priser på råolie og mineralolieprodukter inden for den fastsatte frist.

2 Direktivets artikel 1, stk. 1, bestemmer, at medlemsstaterne inden for de første femogfyrre dage i hvert kvartal skal meddele Kommissionen visse oplysninger om priserne på råolie og mineralolieprodukter i det foregående kvartal. Ifølge artikel 10 skal direktivet gennemføres senest den 1. januar 1977. I henhold til Kommissionens beslutning 77/190/EØF af 26. januar 1977 om gennemførelse af direktiv 76/491 (EFT L 61, s. 34), der er udstedt på grundlag af ovennævnte direktivs artikel 7, skal de pågældende oplysninger gives i form af fem tabeller.

3 Den 25. april 1983 sendte Kommissionen i medfør af EØF-Traktatens artikel 169 en åbningsskrivelse til den belgiske regering, fordi denne siden fjerde kvartal 1980 ikke havde meddelt ovennævnte oplysninger. Ved skrivelse af 9. september 1983 meddelte den belgiske regering Kommissionen, at oplysningerne ville blive meddelt snarest muligt, og at den ansvarlige administration fremover ville bestræbe sig på at meddele oplysningerne inden for den fastsatte frist. Da dette tilsagn ikke blev overholdt, fremsatte Kommissionen over for den belgiske regering en begrundet udtalelse, jf. Traktatens artikel 169. Under hensyntagen til den belgiske regerings svar af 26. oktober 1984 samt til det under et møde den 26. november 1984 oplyste besluttede Kommissionen at undlade at indbringe sagen for Domstolen foreløbig.

4 Ved skrivelse af 5. august 1985 indledte Kommissionen en ny procedure i medfør af Traktatens artikel 169, idet Kongeriget Belgien endnu ikke havde truffet alle de nødvendige foranstaltninger, for at de virksomheder, hvis aktivitet henhører under belgisk jurisdiktion, fremsender de ønskede oplysninger, jf. ovennævnte direktivs artikel 2. Da de nødvendige ministerielle bekendtgørelser var blevet offentliggjort den 17. december 1985, blev denne nye procedure afsluttet i slutningen af januar 1986.

5 Da Kommissionen imidlertid konstaterede, at den belgiske regering fortsat, trods alle løfter om forbedring, meddelte oplysningerne meget uregelmæssigt og i utilstrækkeligt omfang, besluttede den at genoptage den først indledte procedure og anlagde en traktatbrudssag ved stævning, indleveret til Domstolens Justitskontor den 13. november 1986 (sag 277/86). Da den belgiske regering imidlertid havde ændret sin praksis og herefter fremsendte de ifølge direktivet krævede oplysninger forskriftsmæssigt, meddelte Kommissionen ved skrivelse af 8. juli 1988 Domstolen, at den hævede sagen. Ved kendelse af 27. oktober 1988 slettede Domstolen sag 277/86 i sit register og pålagde Kongeriget Belgien at betale sagens omkostninger.

6 Da den belgiske regering herefter genoptog sin tidligere praksis, idet den helt undlod at fremsende visse oplysninger og samtidig fremsendte andre med to eller tre måneders forsinkelse, pålagde Kommissionen ved skrivelse af 31. marts 1989 regeringen at opfylde sine forpligtelser inden for en frist af tre uger. Da Kommissionen ikke inden for denne frist modtog svar på sin skrivelse, tilstillede den den 24. maj 1989 den belgiske regering en begrundet udtalelse, idet den anmodede regeringen om at sørge for, at den konstaterede tilsidesættelse af forskrifterne ikke gentog sig, og om, med henblik herpå at træffe de nødvendige foranstaltninger inden for en

frist af én måned. Da foranstaltningerne ikke er blevet truffet, har Kommissionen anlagt denne sag.

7 Vedrørende sagens faktiske omstændigheder, retsforhandlingernes forløb samt parternes anbringender og argumenter henvises i øvrigt til retsmøderapporten. Disse omstændigheder omtales derfor kun i det følgende i det omfang, det er nødvendigt for forståelsen af Domstolens argumentation.

8 Kommissionen har nedlagt påstand om, at det fastslås, at Kongeriget Belgien har tilsidesat sine forpligtelser dels i henhold til direktiv 76/491, navnlig artikel 1, dels i henhold til Traktatens artikel 5.

Tilsidesættelse af direktiv 76/491

9 Den belgiske regering har ikke bestridt, at den har tilsidesat direktivet. Regeringen har forklaret, at hele oliebranchen efter regeringens udstedelse af to ministerielle bekendtgørelser, der skulle sikre indsamlingen af de nødvendige oplysninger, gennem Fédération pétrolière belge udtrykte de største betænkeligheder med hensyn til de således af Kommissionen indhentede statistiske oplysninger. Regeringen har tilføjet, at den for at efterkomme direktivet har indført en procedure med direkte kontakt til de enkelte importerende olieselskaber for at sikre sig de nødvendige oplysninger inden for den fastsatte frist.

10 Dette forhold kan ikke begrunde den påtalte tilsidesættelse af direktivet. Det bemærkes, at ifølge Domstolens faste praksis kan en medlemsstat ikke påberåbe sig interne forhold til støtte for, at forpligtelser og frister i henhold til fællesskabsretlige regler ikke overholdes. Domstolen har yderligere fastslået, at praktiske vanskeligheder, der viser sig på stadiet for gennemførelsen af en af Fællesskabets retsakter, ikke kan retfærdiggøre, at en medlemsstat ensidigt undlader at overholde sine forpligtelser (jf., senest, dom af 27.11.1990, sag C-39/88, Kommissionen mod Irland, Sml. I, s. 4271, præmis 11).

11 Det kan herefter fastslås, at Kongeriget Belgien har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til direktivet, da det trods flere administrative procedurer og retssager over længere perioder har undladt at meddele Kommissionen alle oplysninger vedrørende priser på råolie og mineralolieprodukter inden for den fastsatte frist.

Tilsidesættelse af Traktatens artikel 5

12 Kommissionen har anført, at Kongeriget Belgien — der flere gange har givet tilsagn om at opfylde sine forpligtelser, men alligevel kun har overholdt tilsagnet under de af Kommissionen indledte administrative procedurer og anlagte retssager — ikke ved sin adfærd har gjort det lettere for Kommissionen at udføre sine opgaver, hvorved Kongeriget Belgien har tilsidesat sine forpligtelser efter Traktatens artikel 5, stk. 1.

13 I dommen af 14. juni 1990 (sag C-48/89, Kommissionen mod Italien, Sml. I, s. 2425) fastslog Domstolen, at sagsøgte havde tilsidesat sine specifikke forpligtelser i henhold til et direktiv, hvorfor det var ufornødent at tage stilling til spørgsmålet, om sagsøgte derfor også havde tilsidesat sine forpligtelser efter Traktatens artikel 5. I den foreliggende sag har Kommissionen imidlertid gjort gældende, at der er sket en konkret tilsidesættelse, idet sagsøgte har nægtet at bistå Kommissionen ved udførelsen af dens opgaver. Det skal derfor afgøres, om dette klagepunkt er begrundet.

14 Det må påpeges, at Kongeriget Belgien kun har opfyldt sine forpligtelser efter direktivet under direkte trussel om traktatbrudssag, og at det har tilsidesat forpligtelserne, så snart truslen fjernede sig. Kongeriget Belgien ophørte blandt andet med forskriftsmæssigt at fremsende oplysninger ganske kort tid efter kendelsen om slettelse af sag 277/86, som Kommissionen havde anlagt på samme grundlag som den foreliggende sag, og som Kommissionen netop hævede med den begrundelse, at den belgiske regering, når henses til den over en årrække fulgte praksis, tilsyneladende bragte den påtalte tilsidesættelse definitivt til ophør.

15 Ved disse handlinger og undladelser, der har hæmmet Kommissionen i udførelsen af dens opgaver, har den belgiske regering tilsidesat pligten til loyalt samarbejde og bistand, som ifølge Domstolens faste praksis påhviler samtlige medlemsstater, jf. Traktatens artikel 5.

16 Det kan herefter fastslås, at Kongeriget Belgien har tilsidesat sine forpligtelser efter Traktatens artikel 5.

17 Det fremgår af ovenstående betragtninger, at Kongeriget Belgien har tilsidesat sine forpligtelser dels i henhold til Rådets direktiv 76/491 af 4. maj 1976 om en fællesskabsprocedure for information og konsultation vedrørende priser på råolie og mineralolieprodukter i Fællesskabet, dels i henhold til Traktatens artikel 5, da det trods flere administrative procedurer og retssager over længere perioder har undladt at meddele Kommissionen alle oplysninger vedrørende priser på råolie og mineralolieprodukter inden for den fastsatte frist.

Sagens omkostninger

18 I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 2, pålægges den tabende part at betale sagens omkostninger. Da Kongeriget Belgien har tabt sagen, pålægges det at betale sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN

1) Kongeriget Belgien har tilsidesat sine forpligtelser dels i henhold til Rådets direktiv 76/491/EØF af 4. maj 1976 om en fællesskabsprocedure for information og konsultation vedrørende priser på råolie og mineralolieprodukter i Fællesskabet, dels i henhold til Traktatens artikel 5, da det trods flere administrative procedurer og retssager over længere perioder har undladt at meddele Kommis-

sionen alle oplysninger vedrørende priser på råolie og mineralolieprodukter inden for den fastsatte frist.

2) Kongeriget Belgien betaler sagens omkostninger.

Due O'Higgins Rodríguez Iglesias Diéz de Velasco

Slynn Kakouris Joliet Schockweiler Kapteyn

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 19. februar 1991.

J.-G. Giraud
Justitssekretær

O. Due
Præsident